పాషాణం!

30/6/91

— డా. టి.ఆర్. శేషాద్రి

సాయంత్రం ఆరున్నరయ్యింది. ఉరుములు, మెరుపులతో, సన్నటిజల్లుతో ఆకాశాన్నంతా చీకటి మేఘాలు చుట్టుకున్నాయి. ఇక ఆనాటికి ఆఫీసుపని కట్టేసి ఇంటికి బయలుదేరుదామనుకుంటున్నాను. బయట డ్రైవరు, ప్యూను కూడా తొందరపడుతున్నారు ఇళ్లకెలా చేరగలమా అన్న ఆదుర్దాతో. వళ్లువిరుచుకొని పై 'నాట్' వేసుకుంటూ ప్యూను అప్పారావును కేకేసి ఎటాచీ అందించి కారు వద్దకు బయలుదేరాను. కారు ఎక్కబోతున్న నా వద్దకు పి.ఎ జోగారావు హడావుడిగా వచ్చి "సార్! నేవల్ బేస్ నుంచి టెలిఫోన్... ఎవరో కెప్టెన్ సల్దానాట మీతో అర్జంటుగా మాట్లాడాలట" రొప్పుకుంటూ చెప్పాడు. ఎవరు చెప్మా ఇంత అర్జంటుగా ఈ సమయంలో ఫోన్ చేసింది, ఎందుకయి వుంటుందీ అని చికాగ్గా, ఆత్రంగా టెలిఫోన్ అందుకున్నాను "యస్... కెప్టెన్... అయామ్ డాక్టర్ శేషాద్రి స్పీకింగ్" అంటూ యధాలాపంగా.

"డాక్టర్! సారీ టు బాదర్ యూ.... రెండ్రోజుల నుండీ బాడీ మార్చురీలో ఉంచాం. మీవాళ్లెవరైనా వస్తారేమోనని, కనీసం మీరైనా మమ్మల్ని కలవటంగాని, టెలిఫోన్‌గాని చేస్తారని అనుకున్నాం. అదేదో పల్లెటూరు అడ్రసుకు రెండు ఎక్స్‌ప్రెస్ టెలిగ్రాములు కూడా పంపించాం. ఇప్పటి వరకు ఏ కబురూ లేదు. నిన్న కె.జి. హెచ్‌లో పోస్టుమార్టంకాగానే బాడీని మీ వాళ్లకు అందజేద్దామనుకున్నాం. ఏ విషయం తెలియజేస్తే మా ప్రొటోకాల్ ప్రకారం ఆఖరి వీడ్కోలుకు రేపుదయం సన్నాహాలు జరుపుదామనుకుంటున్నాం. ఎందుకైనా మంచిదని మీకొకసారి తెలియజేస్తున్నాం..." అంటూ నీళ్లు నమలసాగాడు కెప్టెన్ ఫోన్‌లో అవతలవైపునుండీ తలా తోకాలేని ఈ సంభాషణ నాకు ఒక పట్టున అర్థం కాక, ఇదేదో రాంగ్ కాల్ అనుకొని "సారీ కెప్టెన్... మీరు ఎవరి గురించి మాట్లాడుతున్నారు. బాడీ పోస్టుమార్టంతో నాకేం సంబంధం. నేను గవర్నమెంటు డాక్టర్నుకాను? మీరు ఫోన్ చేసింది నాకేనా?" అన్నాను మరిన్ని వివరాలు తెలుస్తాయన్న ఆశతో.

"సార్! మీరు డాక్టరు శేషాద్రిగారేకదా! మీరు లెఫ్టినెంట్ మూర్తి కజిన్‌కదా!" అంటూ ఖచ్చితంగా నిలదీసాడు. అప్పటికి నాకు సంబంధం అర్థమై, 'యస్' అన్నాను ఆత్రుతతో విషయం ఏమయ్యుంటుందా అని.

"మీకీ విషయం తెలియదా సార్! మొన్న సాయంత్రం నాల్గంటలకు సింధియా జంక్షన్‌లో జరిగిన స్కూటర్ యాక్సిడెంట్‌లో పాపం! మూర్తి ఆన్ ది స్పాట్ మరణించాడు కదా... అతని స్కూటరు కూడా నుజ్జునుజ్జు అయ్యింది" కెప్టెన్ సల్దానా ఇంకా ఏవో వివరాలు చెబుతున్నాడు యాక్సిడెంట్ గురించి, కానీ నాకేమీ వినిపించటం లేదు. కళ్లు బైర్లుకమ్మాయి. వళ్లంతా ఒక్కసారిగా కపించింది. గుండెల్లో నుండి సన్నటి వణుకు ప్రారంభమైంది. "హరి హరి" అనుకొని, వెంటనే అవతలివైపు ఫోన్‌లో కెప్టెన్ ఉన్నాడన్న విషయం జ్ఞప్తికొచ్చి "ఒకే కెప్టెన్. వస్తున్నా... నాకీ విషయమే తెలియదు. మొదటిసారిగా వినటంవల్ల ఇలా జరిగింది. నేనీ రోజు ఉదయమే ఢిల్లీ నుండి వచ్చాను. ఐ యామ్ సారి... రియల్లీసారి..." అంటూ ఫోన్ పెట్టేసి కర్చీఫ్‌తో ముఖానికి పట్టిన చెమట తుడుచుకుంటూ క్రిందికివచ్చి అప్పారావు, జోగారావులతో కలిసి నావల్ బేస్ మార్చురీకి బయలుదేరాను అన్యమనస్కుడనై. కారులో కూర్చున్న నాకు మొన్న సాయంత్రం ఎయిర్‌పోర్టు నుండీ తిన్నగా షిప్‌యార్డుకు వస్తుంటే సింధియా జంక్షన్‌లో ఎర్రటిరక్తపు మడుగు... ఒక డామేజ్‌డ్ స్కూటరు, దానిపై నిలబడిన హెవీ ట్రైలర్... చుట్టూ కొలతలు పుట్‌లు తీసుకుంటున్న పోలీసులు.... చుట్టూ మూగిన జనం... ఆ దృశ్యమంతా ఒక్కసారిగా గుర్తుకొచ్చింది. "ఏమైంది అప్పారావు?" అని అడిగినప్పుడే మా అతివాగుడు అప్పారావు. తాను వచ్చేటప్పుడు చూసానని ఎవరో నావెల్ ఆఫీసరు స్కూటరును ఎదురుగా వస్తున్న ట్రైలర్ గుద్దేసిందనీ... ఆ స్కూటర్ పైనున్న వ్యక్తి అక్కడికక్కడే మరణించాడనీ... అతను ఎర్రగా బుర్రగా మాంచి ఠీవిగా వున్నాడనీ... అప్పుడప్పుడు షిప్‌యార్డుకు నా వద్దకు కూడా వచ్చేవాడని... మాట్లాడేవాడనీ, వున్నవిలేనివి తెలిసినా తెలియకపోయినా అన్ని విషయాలు చెప్పాడు. ఎందరో నావల్ ఆఫీసర్లు డ్రైడాక్ పనిమీద వస్తూపోవటం సర్వసాధారణ విషయం... ఆ వచ్చే వ్యక్తుల్లో ఇతను కూడా ఒకడై ఉంటాడని సర్దిచెప్పుకొని అప్పుడే మరిచానా విషయాన్ని. తిరిగి ఈ టెలిఫోన్ కాల్ నా హృదయాన్ని గాయం చేసి వదిలింది. ఆ నిశ్శబ్ద నిశీధ వాతావరణంలో నా మనస్సు నా స్వాధీనంలో లేదు. పలురకాల ఆలోచనలతో, భయాలతో స్తబ్దుడనైపోయాను. గుండెజబ్బుతో బాధపడుతున్న అమ్మకీ విషయం ఎలా తెలియజేయటం? పాలకొండ దగ్గరి కుగ్రామంలోవున్న పిన్ని, బాబాయిలకీ విషయం ఎలా తెలియపరచాలీ?... చెట్టంత కొడుకు భవిష్యత్తులో ఇంకా ఎన్నో ఉన్నత పదవులనలంకరిస్తాడనీ, తమ జీవిత సంధ్యాసమయంలో తమకు అండగా వుంటాడని కలలుకంటున్న ఆ వృద్ధ దంపతులనెలా ఓదార్చటం? అనే పలురకాల జవాబులేని ప్రశ్నలతో నా మనస్సు మొద్దుబారిపోయింది. కర్తవ్యతా విమూఢుడినై, నిర్వికార నిరంజనుడిలాగా పూర్తిగా శోకసముద్రంలో మునిగిన నాకు...

"సార్... నావెల్ ఏరియా వచ్చేసాం..." అన్న అప్పారావు పిలుపుతో ఈ లోకంలోకి వచ్చి నెమ్మదిగా కారుదిగి మార్చురీ గది చేరుకున్నాను. మార్చురీ ఇన్‌ఛార్జి సెల్యూట్ చేసి "సర్! రెండ్రోజులయిపోయిందికదా... ఇపరీతమైన వాసనొస్తున్నదయ్యా బాడీ. దానికి తోడు యాక్సిడెంట్‌లో తల సితికిపోయిందయ్యా... అప్పటోళ్లుకూడా తుక్కుతుక్కుగా కోసేసి పాత సంచీ కుట్టినట్లు కట్టేంద్రు... మీరు సూడలేరు బాబు" అంటూ రక్తసిక్తమై తెల్లటి దుప్పటి కప్పియున్న ఓ ఆకారాన్ని చూపించాడు కిటికీ తలుపులో నుంచే. అక్కడి నుండే ఓ రెండు నిముషాలు ఆ ఆకారాన్ని చూసి వెనక్కు తిరిగాను నిర్జీవంగా.

ఇక్కడ అమ్మకు... అక్కడ పిన్నిబాబయివాళ్లకు... ఎక్కడోవున్న మూర్తి అత్తగార్కి ఈ దుర్వార్త ఎలా తెలపటమా అని వ్యధ చెందుతూ మూర్తి తలపులతో క్రుంగిపోతు ఇంటికి చేరాను. మరోగంటకు అమ్మను మార్చురీకి ఎలా తీసుకెళ్లానో, మళ్లీ వెనక్కు ఎలా తీసుకొచ్చి సముదాయించానో ఆ భగవంతుడికే ఎరుక అప్పారావు, జోగారావు నేనడక్కుండానే ఆ రాత్రికి రాత్రి ఆ కుగ్రామానికి వెళ్లి ఉదయానికల్లా తిరిగి వచ్చేసారు వస్తూనే.

"సార్... నావెల్ వాళ్లిచ్చిన టెలిగ్రాములు వాళ్లకు చేరలేదు. ఈ దుర్వార్త విన్న ఆ పెద్దోళ్లను పట్టలేకపోయాం. ఈ వార్త తెల్సి గ్రామస్తులంతా నిర్ఘాంతపోయారు. మూర్తీభవించిన విషాదం అక్కడ గూడుకట్టుకున్నది. మీవాళ్ల అభిప్రాయం, గ్రామస్తుల సూచనల ప్రకారం ఏదో విధంగా శవాన్ని ఆ గ్రామానికి పంపే ఏర్పాటు చేస్తే, మిగతా కార్యక్రమాలు వారు చేసుకుంటామన్నారక్కడ..." అని చెప్పి నిలబడ్డారిద్దరు, నేను ఏం చెబుతానోనని. నన్ను నేను నిబ్బరించుకొని, అప్పారావు, జోగారావు సహాయంతో శవాన్ని ఈ వూరు పంపే ఏర్పాటు చేసాను యాంత్రికంగా.

మౌలిక ప్రవృత్తిలో పడ్డ నా లాంటి వాళ్లకు ఈ నాగరికతా బద్ధమైన జీవనం ఒక విధంగా చూస్తే గొప్ప రిలీఫ్. సీరియస్‌గా ఆఫీసులో మునిగివున్న నన్ను రెండ్రోజుల తర్వాత "హలో గుడ్ మార్నింగ్" అంటూ డిస్టర్బ్ చేసాడు కెప్టెన్ సల్దానా. ఆ సమయంలో ఎదురుగావున్న ఆ పెద్దమనిషిని కూర్చోమని అనాలన్న కనీస మర్యాదనుకూడా మరిచి ఇంకా ఏమిటన్నట్లుగా ఆయనవేపు చూశాను.

"సర్! మీరింకా మొన్నటిషాక్ నుండి తేరుకున్నట్లు లేదు. మన చేతుల్లో ఏముంది చెప్పండి. అందరూ ఏదో ఒక రోజు వెళ్లిపోవాల్సిందే కదా" అంటూ చొరవగా ఆయనే నా ముందున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. అప్పటికిగాని నేను పూర్తిగా తేరుకొని "సార్! ఆఫీసు పని వత్తిడివల్ల, మా మూర్తి మరణవార్త వల్ల కాస్త పరధ్యానంగా వుండి మిమ్మల్ని వెంటనే పలకరించలేదు. అన్యథా భావించకండి. చెప్పండి" అంటూ బెల్ కొట్టి రెండు కాఫీలు తెచ్చి పెట్టమని అప్పారావుకు చెప్పాను.

"ఇట్సాల్ రైట్ డాక్టర్! లెఫ్టినెంట్ మూర్తి ఒక్కరే క్వార్టర్సులో వుండటంవల్ల మా రూల్స్ ప్రకారం ఆయన క్వార్టరులోవున్న వస్తువులనన్నింటిని ఇన్వెంటరీ తయారు చేసి పట్టుకొచ్చాను మీ సంతకానికి. దగ్గరి బంధువులుగా మిమ్మలొక్కరినే మా రికార్డు ప్రకారం మూర్తి సూచించటం జరిగింది. కనుక మీరొకమారు వెరిఫై చేసి సంతకం చేస్తే మా పనైపోతుంది" అంటూ కెప్టెన్ ఇన్వెంటరీ లిస్ట్ కాగితాలు నాముందుంచాడు. నిర్లిప్తతతో, వుదాసీనంగా సంతకాలు చేసి ఓ కాపీ ఆయనకు తిరిగిచ్చాను. ఇంకా ఏదో చెప్పాలని తచ్చాడుతున్న కెప్టెన్‌తో తిరిగి నేనే "యస్సార్... ఎనీథింగ్ ఎల్స్... చెప్పండి" అన్నాను.

"నాట్ ఎ బిగ్ థింగ్ సర్! మూర్తి గత అల్మారా లాకర్‌లో భద్రంగా సీలు వేసి దాచిన పేకట్ ఇది" అంటూ చెప్పబోతున్న కెప్టెన్ మాటలకు అడ్డుతగుల్తూ "ఏముందా పాకెట్‌లో" అన్నాను ఆత్రంగా. కెప్టెన్ సల్దానా తిరిగి అందుకుంటూ "ఆ ప్యాకెట్‌కు జతపరిచిన ఉత్తరంలో తనకేదన్నా అయితే ప్రమాదం సంభవిస్తే ఆ ప్యాకెట్‌ను సముద్రంలో సుదీర్ఘమైన లోతులో పడవేయమనిగాని, లేనిపక్షంలో అగ్నికి ఆహుతి చెయ్యమని వ్రాసారు" అటూ ఆ ప్యాకెట్‌ను నా టేబుల్‌పై పెట్టారు. ఓ ఐదు నిముషాలిద్దరం మౌనంగా వుండిపోయాం. నిశ్శబ్దాన్ని ఛేదిస్తూ అతనే అడిగాడు "ఏం చెయ్యమంటారు సార్? ఇది ఇన్వెంటరీ ఎంట్రీ చెయ్యలేదు. మేమింకా పూర్తి చెయ్యాల్సిన కొన్ని ఇతర ఫార్మాలిటీస్ కూడా వున్నాయి. వస్తా" అటూ లేచాడు కెప్టెన్.

"నేనేమి చెప్పగలను కెప్టెన్. వుయ్‌మస్ట్ ఆనర్ ది విష్ అఫ్ ది డెడ్. ఇంతకు ఆ ప్యాకెట్టులో ఏముంది" అన్నాను నేనూ లేచి నిలబడుతూ.

"ఏమోసార్! అదీ మీరే వెరిఫై చేసి మూర్తి చెప్పినట్లుగా చెయ్యండి. మీరు చేస్తేనే ఆయనకు ఆత్మకు శాంతి కలగవచ్చు" అంటూ వెళ్లిపోయాడు కెప్టెన్ సల్దానా. పరీక్షగా ఆ ప్యాకెట్‌ను పరిశీలించాను. షుమారు ఏడెనిమిదేళ్ల క్రితం తయారు చేసినట్లుగా తెలుస్తున్నది దాన్ని చూడగానే. దాని కవరు కూడా పూర్తిగా పాతబడిపోయింది. ఓ కొసను చెదలుపట్టి ఆ ప్యాకెట్‌కు కొంత ఖాళీ కూడా ఏర్పడింది. ఆ ప్యాకెట్‌లో ఏముంటుందబ్బా అన్న ఉత్కంఠతో దాన్ని నాలుగైదు సార్లు పైకి క్రిందికి, అటూ, ఇటూ తిప్పాను కొద్దిగానన్నా ఆచూకి దొరక్కపోతుందా అన్న ఆశతో ఆ కుదుపులకు అసలే క్షీణదశలోవున్న ఆ ప్యాకెట్ సందులోనుండి ఓ ఫోటో, ఓ గులాబిరంగు కాగితం నా కాళ్లపై పడ్డాయి. ఆ ఫోటోని, కాగితాన్ని కూడా చెదలు, పురుగులు వదిలిపెట్టలేదు. వాటి కొనలన్నీ కొరకబడివున్నాయి. క్రిందపడ్డ ఫోటోను, ఆ గులాబిరంగు కాగితం చేతుల్లోకి తీసుకొని తీక్షణంగా పరిశీలించసాగాను. ఫోటో అందమైన, ఆరోగ్యవంతంగావున్న ఓ అమ్మాయిది... ఆ కాగితం ప్రేమతో వ్రాసుకొన్న లేఖ. "ఈ అమ్మాయి ఎవరై వుంటారబ్బా... ఈ అమ్మాయికి మూర్తికి ఏమిటి సంబంధం? ఈ ప్రేమలేఖల వ్యవహారమేమిటా" అన్నఆలోచన నాకు తెలియకుండానే ఓ ఏడెనిమిదేళ్లకితం జరిగిన సంఘటనలను నెమరువెయ్యటం కోసం అప్పటికే వెళ్లిపోయింది.

నేవీలో సెలెక్షన్ వచ్చిన దగ్గరనుంచి విశాఖలో మాతోపాటే వుంటున్న మా పిన్ని కొడుకు మూర్తి మా అందరికి ఎంతో సన్నిహితుడైపోయాడు. అందమైన పర్సనాలిటీతో, ప్రతి చిన్న విషయంలో శ్రద్ధ కనబరుస్తూ పెద్దలపై గౌరవం, పిన్నలపై అనురాగాలు ప్రదర్శిస్తూ ఎంతో ఉన్నతమైన వ్యక్తిత్వంకలవాడిగా ఇంట్లోను, చుట్టుపక్కల మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడు. వయస్సులో నాకన్నా పదేళ్లు చిన్నవాడయినా, మా ఇద్దరి వేషభాషల్లో, పోకడలలో చాలా సామ్యత వుండటంవల్ల నా దగ్గర మరింత చనువుగా, సన్నిహితంగా వుండేవాడు. అనేక విషయాల్లో నా సలహా అడిగి పాటిస్తుండేవాడు కూడా. సుమారు ప్రతి సెలవురోజున, ఆదివారాల్లోను దగ్గరలోవున్న చోడవరం వెళుతుంటే కొన్నాళ్లుగడిచాక మూర్తినడిగాను "విశేషమేమి" టని కుతూహలాన్ని ఆపులేక. రెండు మూడూ పర్యాయాలు సమాధానం చెప్పకుండా దాటేసినా, ఓనాడు భయపడుతూ, బిడియపడుతూ చెప్పాడు. ఆ వూర్లో వుంటున్న తన కొలీగ్ చెల్లెల్ని ప్రేమించానని కాని తన తల్లిదండ్రులే దీనికి ఇష్టపడరని, తన మనోభావాలకు, ఇష్టానికి విలువ ఇవ్వరని, ఏం చెయ్యాలో తనకు తోచడం లేదని, అంతా అగమ్యగోచరంగా వుందని తనకిష్టం లేకపోయినా పెద్దలు వేరే సంబంధాలు చూస్తున్నారని, ఏదన్నా దారిచూపమని మధనపడుతూ అడిగీ అడగనట్లుగా నా సలహా, సహాయం రెండింటినీ అర్థించాడు.

మా ఇంట్లోను, బంధువులందరికి తెలుసు మూర్తి వివాహం వాడికిష్టంలేకపోయినా సాంప్రదాయం పేరుతో వాళ్ల పెద్దలు ఓ పల్లెటూరి బంధువుల అమ్మాయితో నిశ్చయించారని, అంతేకాకుండా మా

(మిగతా 10వ పేజీలో)